

**יום הבולאות
דינוזאור, הרי יהודה
PHILATELY DAY
DINOSAUR, JUDEAN HILLS**

630 ■ 12/2000 ■ כסלו התשס"א

רשות הדואר
ISRAEL POSTAL AUTHORITY
השירות הבולאי PHILATELIC SERVICE

לסוג סטרוטיומימוס ("דמוי יען"). ואכן, שחזור החיה (המוצג בחצר המחלקה לגאולוגיה של האוניברסיטה העברית) מראה דמיון חיצוני רב ליען, בעל כושר ריצה מהיר, אך גופו (לעומת היען, והעופות בכלל) עטה קשקשים קרניים. לסתותיו היו חסרות שיניים ומכוסות בעור קרני עבה, והוא ניזון בעיקר מעלים. הדינוזאור של בית-זית היה קטן מימדים, משקלו כ-150 ק"ג ואורכו כ-4 מטר.

מינים קרובים בתקופות דומות נמצאו למכביר הן באמריקה הצפונית והן במונגוליה. עד כה לא נמצאו עצמות דינוזאורים בארץ, והעקבות של בית-זית מראים שלהקה של מין זה רצה סמוך לחוף אוקינוס תטיס העתיק, שבעבר כיסה את אזור חופי המזרח התיכון.

פרופ' איתן צ'רנוב
האוניברסיטה העברית, ירושלים

ה דינוזאורים ("זוחלים איומים") מהווים שתי קבוצות של זוחלים ממוצא של אב משותף, בעלי תכונות ייחודיות להם ולמספר קטן של זוחלים אחרים, כמו תנינים ועופות, וכן לקבוצות זוחלים שנכחדו זה מכבר.

הדינוזאורים הופיעו על פני כדור הארץ בתקופת הטריאס, לפני 235 מיליון שנה, והמשיכו את קיומם עד סוף המזוזויקון (סוף הקתיקון), כאשר כולם כאחד נכחדו, עם קבוצות רבות אחרות של אורגניזמים, לפני כ-65 מיליון שנה. הסיבה המקובלת להכחדה רבתי בפרק זמן זה היא כנראה, כתוצאה מהתנגשות של אסטרואיד עם כדור הארץ שהמיטה אסון כלל עולמי.

במשך כל תקופת קיומם, לאורך כ-170 מיליון שנה, שלטו הדינוזאורים על מירב בתי הגידול היבשתיים, נפוצו על פני כל היבשות, וניזונו ממגוון רחב מאוד של מזון (מאכילת עלים ועד לטריפה נועזת ומתוחכמת). חלקם עבר תהליך של חיברות (סוציאליזציה), דגירה על ביצים בקן בסגנון של עופות, ושמירה על הצאצאים; וכמובן, חלקם הגיעו למימדים אדירים בגודל גופם.

ב יישוב בית-זית בהרי יהודה ליד ירושלים נמצאו מוטבעים בסלע עקבות של דינוזאור קטן השייך לקבוצה של דינוזאורים בעלי כושר ריצה על שתי רגליים אחוריות, ואילו הגפיים הקדמיות היו יחסית קטנות עד מנוונות, ולא שימשו לריצה כלל, אלא כנראה, כעזר באכילה או בטרילה. פרופ' משה אבנימלך ז"ל מהאוניברסיטה העברית הגדיר את עקבות הדינוזאור של בית-זית ושייכו

Philately Day - Dinosaur, Judean Hills

The dinosaurs ("terrible lizards") constitute two different groups of extinct reptiles, derived from a common ancestor, and together with other groups like crocodiles, birds and other extinct reptiles, share unique anatomical features.

The dinosaurs appeared on earth during the Triassic period, 235 million years ago, and continued to exist to the end of the Mesozoic (end of the Cretaceous) era, when all of them, 65 million years ago, became extinct together with many other groups of organisms. The common explanation of this mass extinction is probably due to a massive impact of an asteroid with the face of earth, the consequence of which was a world-wide catastrophe to life.

During most of their existence on earth (around 170 million years) the dinosaurs dominated most of the continental habitats, were wide spread all over the continents and fed on a broad spectrum of diets (from feeding on leaves to engaging a ferocious predatory behavior). Some of them became highly socialized, laid eggs in bird-like nests and protected their youngsters. Some others achieved huge dimensions of the body-size.

In the settlement of Beit Zait near Jerusalem, footprints of some dinosaurs were found, which belong to a group of agile animals, running on their hind limbs, while their forelimbs were relatively very small, never used for locomotion but rather helped them to grasp food or prey. The late Prof. M. Avnimelech from the Hebrew University of Jerusalem identified those footprints as belonging to the genus *Struthiomimus* (=ostrich like). Indeed, the reconstruction of the animal (exhibited in the backyard of the department of Geology in the Hebrew University) shows a close artificial similarity with ostriches and their capability for a high-speed locomotion. Yet, contrary with all other

חותמת
אירוע
להופעת
הבול
SPECIAL
CANCELLATION

birds, its body was covered with horny scales, showed no teeth in its jaws, which was covered with a horny sharp sheath, and fed on leaves. The Beit Zait dinosaur was relatively small (150 kg, 4 meters long).

Related species of the same age were described from North America and Mongolia. Until now no dinosaur bones were found in Israel, but the footprints of Beit Zait show that a band of this species ran about the shoreline of the old Tethys ocean which, at that time, covered the coasts of the Middle East.

Prof. Eitan Tsrenov
The Hebrew University, Jerusalem

PHILATELY DAY - DINOSAUR, JUDEAN HILLS

Issue: December 2000
Designer: T. Kurz
Stamp Size: 30.8 mm x 30.8 mm
Plate no.: 426
Sheet of 9 stamps, Tabs: 3
Printers: Government Printers
Method of printing: Offset

LA JOURNÉE DE LA PHILATÉLIE - DINOSAURE, MONTS DE JUDÉE

Emission: Decembre 2000
Dessinateur: T. Kurz
Format de timbre: 30.8 mm x 30.8 mm
No. de planche: 426
Feuille de 9 timbres, Bandelettes: 3
Imprimerie: Presses du Gouvernement
Mode d'impression: Offset

DIA DE LA FILATELIA - DINOSAURIO, MONTE DE JUDEA

Emission: Diciembre de 2000
Dibujante: T. Kurz
Tamaño de sellos: 30.8 mm x 30.8 mm
No. de plancha: 426
Pliegos de 9 sellos, Bandeletas: 3
Imprenta: Imprenta del Estado
Sistema de impresion: Offset

השירות הבולאי - טל: 03-5123933
שדרות ירושלים 12, תל אביב-יפו 68021
The Israel Philatelic Service - Tel: 972-3-5123933
12 Sderot Yerushalayim, 68021, Tel Aviv-Yafo